

Søllerød Kirkegårde

– Kirkegårdsinspektørens beretning

Af Keld Blichert Petersen

Kirkegårdsinspektør ved Søllerød Kirkegårde

Søllerød og Vedbæk kirkegårde drives og administreres af Søllerød Kommune, og organisatorisk er Kirkegårdsvæsnet en selvforvaltende virksomhed tilknyttet Vej og Park området.

Det samlede kirkegårdsareal er 12,1 hektar, hvoraf Søllerød kirkegård udgør 8,5 hektar.

Personalenormeringen er 1 kirkegårdsinspektør, 1 kirkegårdsassistent, 14 gartnere/specialarbejdere og 1 kontorassistent.

Årligt finder der ca. 365 begravelser og urnenedsættelser sted, heraf er ca. 17 % kistebegravelser og ca. 18 % urnebegravelser i anonym fællesgrav, en begravelsesform der benyttes mindre og mindre, her er tale om en halvering gennem de seneste 10 år. 25 % af de begravede havde bopæl udenfor Søllerød Kommune.

Begravelsesstatistik

1914	68	kistebegravelser			
1924	101	"	9	urnebegravelser	
1954	108	"	37	"	
1974	105	"	94	"	30 fællesgrav
1994	60	"	149	"	121 "
2003	61	"	224	"	69 "

Søllerød Kirkegård

Søllerød kirkegård er beliggende i den gamle Søllerød landsby på et stærkt skrånende areal, der mod syd afgrænses af

Kongestien

105

Søvej

114

Geelskov

116

113

117

120

112

118

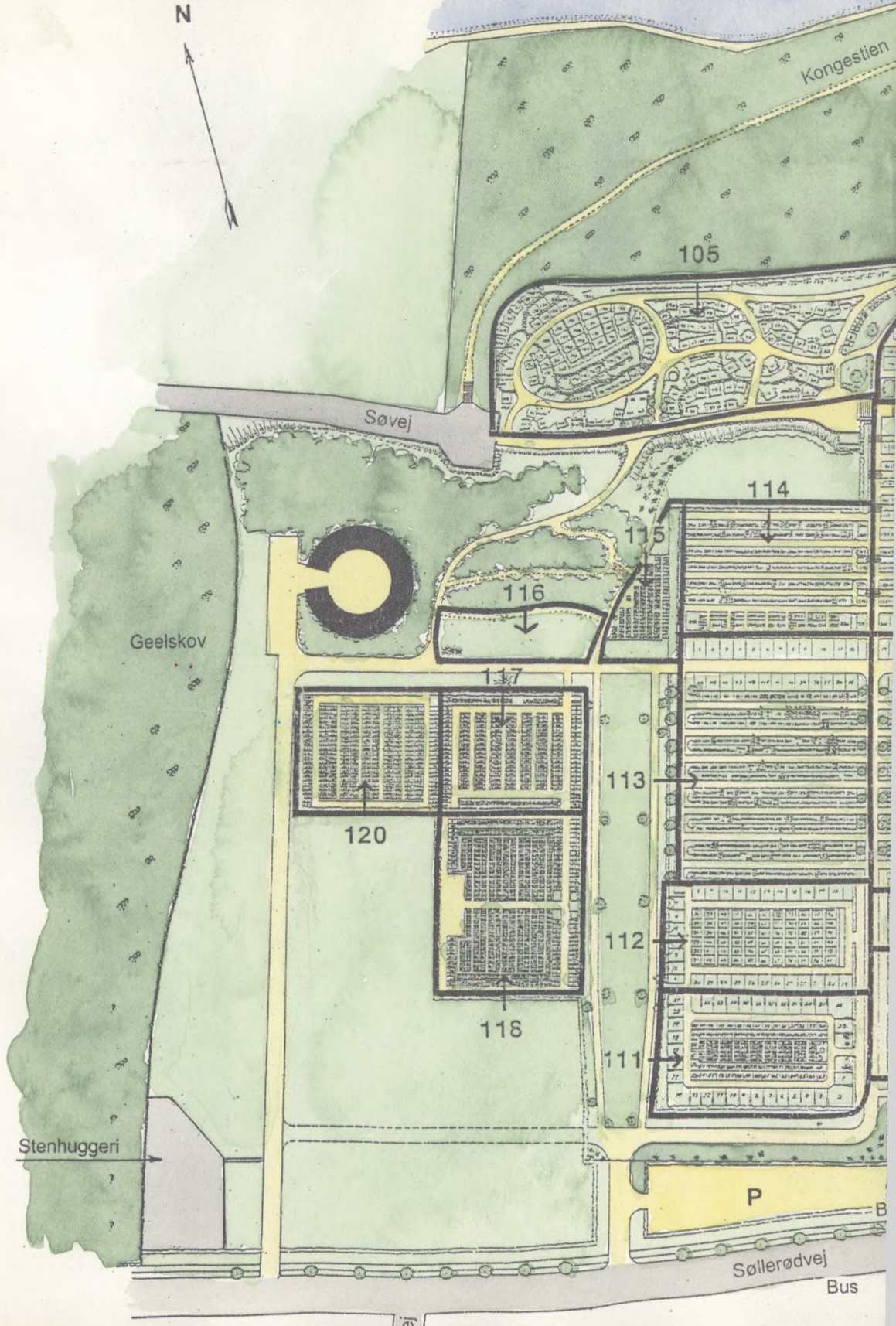
111

Stenhuggeri

Søllerødvej

Bus

olvej

Søllerød Sø

Drewsens
Minde

Søbakkevej

102

104

103

Kapel
P

Præstegård

107

106

Toilet

Hulvejen

Søllerød Kirke

101

Søllerød Kro

108

109

Søllerød
Sognegård

Søllerød
Museum

Gadekær

110
Fællesgrav

Brønd

Blomsterhandler

Blomstervej

SØLLERØD KIRKEGÅRD

Søllerødvej, mod nord af Søllerød sø, mod vest af Geels skov og mod øst af Søllerød by, den gamle hulvej og Søllerød Slotspark.

Kirkegården er opdelt i 20 afdelinger, og det resterende friareal planlægges anlagt i 2009-2010.

Igennem de seneste 15 år har et af de overordnede mål været, at renovere træbeplantningen som gennem mange år ikke havde været rørt. Det er blevet til mange træfældninger, som har skabt meget lys på kirkegården, og det har betydet genetablering af mange gravsteder, som igennem mange år ikke havde været anvendt. Ligeledes er de mange bevaringsværdige gravminder (gravsteder) blevet istandsat, således at, især de gamle afdelinger, fremstår som helheder med det oprindelige udseende. Dette har gjort dem meget eftertragtede, af de 1219 gravsteder, der er udlagt på disse afdelinger, er kun 121 ledige.

Historikeren Gunnar Sandfeld skriver i en af sine bøger, "Søllerød som det var engang" 1. samling fra 1972: "Jeg hørte i min barndom så meget om Søllerød kirkegårds vidunderlighed og troede efterhånden, at magen ikke fandtes i dette land. Senere forstod jeg, at det, som gjorde denne kirkegård så enestående, ikke så meget var dens ydre kvaliteter (på dette punkt kunne andre såmænd mageligt gøre den rangen stridig), men noget helt andet, dette nemlig: at den i hen ved 100 år havde været begravelsesplads ikke alene for sognets indfødte borgere og bønder, arbejdere og fiskere, men også for dets landligere og fremmede tilflyttere og – hvad der var særligt karakteristisk – for københavnere, som aldrig havde boet herude, men blot næret ønske om at få deres sidste hvilested på denne plet, de havde fundet så skøn og fuld af landlig ro og fred. Men Søllerød kirkegård rummede det hele." Og han fortsætter: "De frie udsigter, som i sin tid bidrog så stærkt til Søllerød kirkegårds berømmelse og lovprisning, er i dag overalt spærrede af kæmpetræers brede kroner. Og den, der stiller sig på platformen foran fabrikant Holmblads gravminde vil – i hvert fald om sommeren – ikke få så meget som et glimt af den oprindelige udsigt at se. En fremmed vil faktisk kunne spadsere hele kirkegården rundt – også den nyere del – uden at have anelse om søens nærhed."

Vi har forsøgt at genskabe denne udsigt. Det er ikke lykkedes fuldt ud at opnå samme udsigt som tidligere, men vi har dog mange steder genskabt søudsigten, for vi er også glade for bøgetræerne ved søen.

Der er naturligvis ikke mange landliggere tilbage i Søllerød, men vi kan dog konstatere, at de mange, udenfor Søllerød Kommune boende, der benytter kirkegården, sikkert gør det, fordi de som tidligere finder den smuk, og fordi den på mange måder minder om en gammel landsbykirkegård.

Der er i disse år et nettoforbrug af urnegravsteder på ca. 80 pr. år. Til trods for at vi har anlagt urnegravsteder mange steder på de gamle afdelinger (afdelingerne 101 til 105) har det været nødvendigt at anlægge afdeling 119 i 2004. Afdelingen kommer til at bestå af urnegravsteder i forskellige udformninger.

Kirkegården er i dag opdelt i 20 afdelinger, og jeg skal i det følgende kort nævne de enkelte afdelingers karakteristika.

De enkelte afdelinger

Afdeling 101

Afdelingen er beliggende omkring kirken, og er kirkegårdens ældste. Her er mange meget gamle bevaringsværdige gravsteder, ligesom man her finder en del af de oprindelige gårdgravsteder fra Søllerødegnen. Der er endvidere gennem de seneste år anlagt en hel del urnegravsteder, indpasset mellem de gamle gravsteder således at afdelingen fungerer som den har gjort i mange hundrede år.

Afdeling 102

Afdelingen er kirkegårdens første udvidelse fra midten af 1800 tallet, og er beliggende nord for kirken på det meget skrånende areal mod Søengen. Her er en del gamle bevaringsværdige gravsteder. Afdelingen var indtil for få år siden meget tilgroet, men efter en hel del træfældninger er gravstederne blevet meget efterspurgt. På afdelingen er endvidere mindst en for de, i krigen 1864, faldne Søllerødborgere.

Afdelingerne 103 og 104

Afdelingerne er beliggende på terrasser skrånende mod Søllerød sø. Historisk set er afdelingerne nok de mest interessante, idet her er rækker med meget store gravsteder hvori er begravet kendte personer fra dansk erhvervsliv, scenekunst, diplomatiet og kunstverdenen. Her er en del gravkamre af varieret udformning. Og næsten alle afdelingernes gravsteder er i brug.

Afdeling 105

Afdelingen er i 1935-36 anlagt som en skovkirkegård. Afde-

Afdeling 102, set mod nord
med 1864 mindesmærket.
Foto: Anne-Louise Sommer.

lingen havde i løbet af årene udviklet sig til mere skov end kirkegård, og var efterhånden et sted ingen ønskede gravsteder. I 1989 påbegyndtes derfor en total udskiftning af beplantningen.

På baggrund af afdelingens beliggenhed og jordens tilstand, blev det besluttet, at vi skulle udskifte beplantningen med Rododendron og andre surbundsplanter. Dette er sket over en 15 årig periode, og resultatet er blevet en afdeling med surbundsbede med mange rododendrontyper og også en meget varieret bundbeplantning. Vi har ladet enkelte store træer blive stående.

Gravstederne er beliggende i græs ind til rododendronbede-

Afdeling 105.
Foto: Anne-Louise Sommer.

ne uden hække eller selvstændig beplantning. Gravstederne på afdelingen er meget efterspurgt, så efterspurgt, at vi til stadighed må finde nye steder, hvor vi kan få placeret et gravsted.

Afdeling 106 og 114

Afdelingerne er beliggende på terrasser med brede bøgehække som adskillelse.

Afdelingerne består fortrinsvis af kistegravsteder. Der er endvidere på afdeling 114 en urnefællesgrav hvor de enkelte gravpladser er afmærkede, og hvor pårørende kan overvære urnenedsættelsen.

Afdeling 107

Afdelingen er en lille afdeling beliggende i afdeling 106, og den består udelukkende af urnegravsteder i 2 størrelser. 0,5 kvm. beliggende i en lyngbeplantning, og 1,5 kvm. beliggende i græs uden selvstændig beplantning. De benyttede gravsten er alle af samme størrelse. Området hvor afdelingen er beliggende, var tidligere en del af præstegårdshaven, og præstegårdens lysthus lå her.

Afdelingerne 108 og 113

Afdelingerne er anlagt på meget traditionel vis, og består udelukkende af kistegravsteder. Afdelingerne er beliggende syd for en af kirkegårdens øst/vest gående hovedgange, og på denne gang er alle gravstederne minimum på 18 kvm.

Afdeling 109

Afdelingen benyttes udelukkende til begravelse af børn.

Afdeling 108 og 113.
Foto: Anne-Louise Sommer.

Afdeling 110

Urnefællesgrav der er anlagt og taget i brug i 1990, og er anlagt i græs med en række staudebede.

Afdeling 111

Afdelingens gravsteder er anlagt i græs. Den midterste del består af urnegravsteder, der er omkranset af kistegravsteder. På afdelingen er kirkegårdens første urnefællesgrav der blev brugt fra 1966 til 1990, der er endvidere et område, der anvendes som kistefællesgrav samt en fællesgrav, der bruges af samfundet for døve.

Afdeling 112

Afdelingens gravsteder er udlagt i græs som kistegravsteder.

Afdeling 115

Afdelingen består af urnegravsteder i græs, med liggende ens gravsten. Afdelingen er tilplantet med birketræer, og fra afdelingen er der mod nord udsigt til Søllerød sø.

Afdeling 116

Afdelingen er taget i brug i 1999, og består af urnegravsteder beregnet til 2 urner, der er også herfra en meget smuk udsigt mod nord til Rododendronhaven og Søllerød sø. Gravstederne er forsynet med en blomstervase af granit, og bliver efter ønske forsynet med en gravplade. Der må ikke foretages nogen form for beplantning på gravstederne.

Afdeling 117

Afdelingen består udelukkende af kistegravsteder.

Afdeling 118

Afdelingens gravsteder er udlagt i græs, den midterste del som urnegravsteder, omkranset af kistegravsteder.

Afdeling 119

Anlægget af afdelingen er påbegyndt i 2004, og afdelingen vil komme til at bestå af urnegravsteder i forskellige udformninger. Der er på afdelingen en gammel meget smuk rødbøg, der vil være centrum for en del af urnegravstederne.

Afdeling 120

Afdelingen består af kistegravsteder udlagt i græs.

Arealet, der udgør det nord/østlige hjørne af kirkegården med et areal på 7300 kvm., benyttes i dag til nyttehaver. Leje-

En af kirkegårdens alléer.
Foto: Mette Fauerskov.

målet med haveforeningen ophører i 2009, hvorefter arealet vil blive anvendt dels til en udvidelse af parkeringsarealet dels til 2 kirkegårdsafdelinger.

Dermed er alle arealer taget i brug til kirkegårdsareal, og tilbage er kun den nordligste skrænt, og et lille areal i bunden af kirkegården ved Søengen. Det er naturligvis begrænset hvor mange gravsteder der kan anlægges der, men stedet er meget spændende, til trods for at skrænten vender mod nord.

Friarealet der er beliggende inden for hovedindgangen ved Søllerødvej, er udlagt til beredskabsformål. Yderligere udvidelser vil derfor kun kunne ske mod vest i Geels skov.